

2018

M.A.

1st Semester Examination

SANSKRIT

PAPER – SAN – 103

Full Marks : 50

Time : 2 Hours

Answer all questions

*The figures in the right hand margin indicate marks**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable**Illustrate the answers wherever necessary*सर्वे प्रश्नाः सुरगिरा समाधेयाः।1. चतुर्णां प्रश्नानामुत्तरं देयम्।

4X2

- क) माहेश्वरसूत्रे हकारस्य द्विरुच्चारणं कथं कृतम् ?
 ख) दीक्षितेन हलन्त्यम् इति सूत्रस्य आवृत्तिः कथं कृता ?
 ग) को नाम उपदेशः ?
 घ) अनुनासिकसंज्ञाविधायकसूत्रं किम् ?
 ङ) प्रत्याहारे इत्संज्ञकानां कथं न ग्रहणम् ?
 च) दीक्षितमते बाह्यप्रयत्नः कतिविधः ? तेषां नामानि लिख्यन्ताम् ।
 छ) प्रात्याहारसंज्ञाविधायकं सूत्रं लिख्यताम् ?
 ज) निपातसंज्ञा केषां भवति ?

(Turn Over)

2. यथेच्छं चतुर्णां व्याख्या कार्या।

4X4

- क) पदविश्लेषणपूर्वकं व्याख्येयम्- 'ऊकालोऽज्झस्वदीर्घप्लुतः'।
 ख) सवर्णसंज्ञा विश्लेषणीया ।
 ग) वृद्धिसंज्ञकं सूत्रं व्याख्येयम् ।
 घ) परः सन्निकर्षः संहिता सूत्रमिदं व्याख्येयम् ।
 ङ) सविभागं सोदाहरणं विभाषासंज्ञा व्याख्येया ॥
 च) सोदाहरणं टित्कितोः स्थाननिर्देशः क्रियताम् ।
 छ) 'षष्ठी स्थानयोगा' इति सूत्रे स्थानयोगा इति पदविश्लेषणपूर्वकं सूत्रमिदं व्याख्येयम् ।
 ज) परिभाषेयं व्याख्येया- 'असिद्धं बहिरङ्गमन्तरङ्गे'।

3. कयोश्चिद् द्वयोः उत्तरं लेख्यम् -

8X2

- क) अणुदित् इति सूत्रे अण् केन णकारेण सिध्यति ? कथं वा ?
 अत्र अप्रत्ययः इत्यनेन किं बोध्यते ?
 ख) सप्रसङ्गं व्याख्यायताम्- ह्रस्वस्यावर्णस्य प्रयोगे संवृतं प्रक्रियादशायान्तु विवृतमेव ।
 ग) स्थानेऽन्तरतमः इति सूत्रे स्थानशब्दस्य कोऽर्थः ? अन्तरतमः इत्यनेन किं बोध्यते ?
 अत्र वर्णानाम् आन्तर्यविभागमुल्लिख्य बलावलत्वं प्रतिपादनीयम् ।
 घ) अष्टाभ्य औश् -इत्यादौ आदेः परस्य इत्येतदपि परत्वाद्नेन बाध्यते- इति पङ्क्तेराशयः स्पष्टीक्रियताम् ।

(Internal Assessment :10 marks)

समाप्तम्